

КЛАСТЕРИ ЯК ЧИННИКИ ПРИСКОРЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТА ЗРОСТАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО МАШИНОБУДУВАННЯ

Сапожнікова К. О.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут, м. Харків»*

Практика розвитку успішних фірм і процвітаючих економічних систем показує, що в умовах глобалізації найбільш ефективною формою економічного зростання стає така організаційна структура взаємозв'язків між фірмами та установами, як кластери.

Теоретичні та практичні питання щодо застосування кластерного підходу як одного з чинників підвищення конкурентоспроможності економіки держави розглянуті в роботах вітчизняних та зарубіжних вчених: А. Міграняна, М. Портера, А. Маршалл, Є. Ленчука, Г. Власкіна, В. Загорського, О. Тищенко, І. Денисової, Р. Хасанова та інших.

Систематизуючи роботи вчених, поняття «кластер» можна визначити як територіально обмежену систему підприємств, яка забезпечує цикл від виробництва до реалізації продукції, у межі якої входять: підприємства основного виробництва та ті, що його обслуговують, фінансові організації, а також науково-дослідні установи, які забезпечують інноваційний розвиток.

В більшості країн світу розглядають вплив кластерів на прискорення інноваційного розвитку і зростання національної конкурентоспроможності. У США діє близько 380 кластерів, у яких працює 57% робочої сили і виробляється 61% обсягів промислової продукції держави. В Європі найефективніші кластерні програми розроблені і здійснені: у Великій Британії –168 кластерів, Данії – 34, Італії – 206, Німеччині – 32, Нідерландах –20, Франції –96, Фінляндії – 9. У Латинській Америці шляхом кластеризації промисловості рухаються Аргентина, Бразилія, Венесуела, Чилі, в Азії– Індія(106 кластерів).

Дані країни займають передові позиції в рейтингу конкурентоспроможності країн, розробленого експертами Інституту розвитку менеджменту (Institute of Management Development, IMD). У 2012 році у даному рейтингу Україна зайняла 56 місце з 59. Отже, в Україні необхідно здійснювати заходи щодо підвищення конкурентоспроможності національної економіки.

Виходячи з досвіду зарубіжних країн, кластери можна розглядати як інструмент для підвищення рівня конкурентоспроможності кінцевої продукції та темпів інновацій в машинобудівельній промисловості України. Машинобудівний комплекс України охоплює понад 20 спеціалізованих галузей, зосереджує понад 15% вартості основних засобів, майже 6% оборотних активів вітчизняної промисловості і більше 22% загальної кількості найманих працівників. До того ж, стан розвитку машинобудування впливає на сільське господарство, транспортну, будівельну галузі, відображає рівень науково–технічного стану та технологічного розвитку країни.